

Sofija Kymantaitė - Čiurlionienė
1886 - 1958

Sofija Kymantaitė - Čiurlionienė stovėjo prie mūsų spaudos, literatūros, meno ir apskritai XX amžiaus lietuvių kultūros ištakų. Ji aktyviai reiškėsi kaip prozininkė ir dramaturgė, poetė ir publicistė, literatūros istorikė, kritikė, dailės ir teatro vertintoja, pedagogikos ir kalbos kultūros specialistė, vertėja...

Ji mokėsi Peterburgo, Rygos gimnazijose, studijavo filosofiją Krokuvos universitete. Susipažinusi su XX a. pradžios lenkų ir Vakarų Europos kultūros naujovėmis, ji agitavo už meno profesionalumą, modernumo ir nacionalinių tradicijų sintezę. Daug energijos skyrė visuomeninei veiklai, švietimui: 1930 - 1940 metais buvo Mergaičių bičiulių sąjungos pirmininkė, o nuo 1929 metų - Lietuvos Vyriausybės delegacijos Tautų Sąjungoje narė. 1935 m. buvo išrinkta Studenčių Skaučių Draugovės garbės narė.

Pirmoji S. Čiurlionienės knyga "Lietuvoje" turėjo paantraštę "Kritikos žvilgsnis į Lietuvos inteligentiją". Toks nusiteikimas išliko visą gyvenimą. Kad ir ką rašytų, niekada neišsizadėjo "kritikos žvilgsnio". Tam buvo skirta daugelis pedagoginių jos straipsnių, paskaitų, darbas mokytojų "Saulės" kursuose, Voronežo lietuvių gimnazijoje, o vėliau - vadovaujant skautėms, kitoms visuomeninėms organizacijoms, lietuvių kalbos ir literatūros metodikos dėstymas universitete. Iš noro šviesti visuomenę atsirado ir garsieji S. Čiurlionienės "Kalbos šeštadieniai". Visuomenės dvasinė būklė analizuojama, dažnai satyriškai paryškkinama dramos kūrinuose "Pinigėliai", "Vilos puošmena", "Didžioji mugė", apysakoje "Šventmarė", romane "Bundanti žemė", mokslo darbuose "Iš mūsų literatūros", "Lietuvių literatūros istorijos konspektas".

Sofija Čiurlionienė - rašytoja, visuomenės veikėja, pedagogė - dažnai apibūdinama kaip viena šviesiausių amžiaus pradžios figūrų, nacionalinio sąjūdžio ideologė, pabrėžusi universalumo dimensijos svarbą lietuvių kultūrai, tačiau nepaneigusi ir tautinio sąmoningumo reikšmės.